

Vývoj a organizace společného studijního programu

Příprava studia ve spolupráce se zahraničními partnery je vždy časově náročná činnost, která vyžaduje množství úsilí všech zúčastněných. Aby se v průběhu vývoje a organizace spolupráce předešlo nedorozuměním a chybám, je třeba předvídat možné **překážky, které kooperaci mohou ohrožovat**. Je také vhodné se seznámit s jednotlivými **fázemi spolupráce** a být předem přichystán na jejich úskalí. Velmi důležitou epizodou pak je příprava **konceptu studijního programu** připravovaného ve spolupráci se zahraničím.

Fáze programu

A) Společné a společně akreditované programy

Být před zahájením přípravy spolupráce seznámen s fázemi vývoje a organizace společného nebo společně akreditovaného studijního programu velmi usnadní další kroky spolupracujících účastníků. **V průběhu každé fáze spolupráce je třeba si položit několik otázek a uvážlivě na ně odpovědět**. Zjištěnému je pak třeba přizpůsobit další postupy.

Fáze vyhodnocování možné spolupráce

- Proč chceme spolupracovat se zahraničím?
- Známe partnerské instituce, které si ke spolupráci vybíráme?
- Máme akademickou a administrativní podporu?
- Bude zajištěn dostatek prostoru k setkávání se s partnery a k diskusi nad jednotlivými výzvami, které spolupráce přinese?
- Jak rozdělíme odpovědnosti v rámci připravovaného programu?
- Jsou zajištěny finanční zdroje?
- Jsou cíle připravovaného programu dobře nadefinované?
- Jaké studenty budeme do programu přijímat a jakým způsobem bude přijímací řízení probíhat?

Fáze vývoje programu

- Budeme zpracovávat a podepisovat Memorandum of Understanding?
- Jsou všechny spolupracující instituce akreditované?
- Máme plán setkávání s partnery k diskusi nad jednotlivými problémy?
- Přihlásili jsme se o finanční podporu pro fázi vývoje (pokud je to relevantní)?

- Máme vytvořen koncept studijního plánu/programu?
- Sestavili jsme kritéria a procedury pro přijímání studentů, procedury odvolacího řízení, schválili jsme podobu diplomu a Diploma Supplement?
- Vytvořili a podepsali jsme smlouvu/dohodu o spolupráci?
- Je studijní program schválen (uznán) všemi institucemi?
- Věnujeme pozornost předávání informací, marketingu a náboru studentů?
- Navázali jsme kontakt se studenty a naplánovali jsme jejich příjezd?

Fáze řízení a organizace programu

- Je naplánováno přijetí a zápis studentů?
- Je ošetřen příjezd a ubytování studentů?
- Jak jsou průběžně předávány informace a jak probíhá marketing?
- Jak je zajištěna kvalita programu?
- Přihlásili jsme se o finanční podporu pro fázi řízení (pokud je to relevantní)?
- Je ošetřeno vydávání diplomů a Diploma Supplement?

Fáze evaluace uskutečňovaného programu

- Kdo a jak zajišťuje evaluaci a stará se o kvalitu programu a jeho částí (kurzů)?
- Je v dohodě o spolupráci ošetřeno interní podávání zpráv o stavu programu jednotlivými institucemi a konsorciem jako celkem?
- Kdo bude pověřen externí evaluací programu?
- Máme připraveny postupy pro případnou revizi smlouvy/dohody o spolupráci?
- Měli bychom pokračovat ve spolupráci, nebo ne?

Fáze ukončení programu

- Vedou navržené postupy k předvídatelnosti dění v rámci programu?
- Je odpovědnost vůči studentům nastavena jako priorita?
- Mají studenti možnost úspěšně ukončit jejich studia (i na jiné instituci)?

B) Individuální kontrakty

Příprava spolupráce v rámci individuálních kontraktů je podstatně jednodušší než v případě vývoje celých studijních programů. Následující postup v jednoduchosti shrnuje nejpodstatnější kroky:

- 1) Přijetí studenta do standardního programu na MU (Neuděluje-li MU studentovi jiné instituce titul a nevydává-li mu diplom, přijímací řízení na MU neabsolvuje. Student může být v IS MU zapsán do programu Komplexní studia a do oboru Multidisciplinární studia (KOS MUS), nebo do standardního programu na MU.)
- 2) Naplánování spolupráce
- 3) Sepsání dohody o spolupráci
- 4) Ukončení studia v souladu s vnitřními a zákonnými normami

Překážky při přípravě a organizaci programu

V průběhu přípravy a organizace společného nebo společně akreditovaného studijního programu je více než pravděpodobné setkání s množstvím překážek, a to jak na úrovni spolupráce mezi institucemi, tak v rovině jednotlivých partnerů. Pokud jsou tyto „výzvy“ dopředu známy a spolupracující instituce s nimi počítají, organizace studijních programů může probíhat mnohem snadněji. Naopak nepřipravenost může znamenat předčasný konec spolupráce.

Překážky na meziinstitucionální úrovni

- Rozdílné studijní a zkušební předpisy (známky, typy kurzů, specifické univerzitní terminologie) a odlišný systém hodnocení (jak by měla být použita klasifikace „prospěl“?)
- Odlišné požadavky na přijímací řízení
- Rozdílné harmonogramy akademického roku
- Odlišné a neflexibilní univerzitní informační systémy
- Vedení studijního programu v jiném jazyce než v češtině
- Financování
- Zdlouhavý proces uznání předchozího vzdělání
- Rozdíly ve vzdělávacích systémech
- Odlišné právní systémy
- Různá kulturní prostředí
- Poměr teoretických kurzů vs. praktických, rozdíl ve struktuře úrovni studia (Evropa 3, resp. 4 + 2 roky a např. Ukrajina 4 + 2) atd.

Překážky na úrovni univerzity

- Nedostatek zkušeností s přípravou společných programů
- Nedostačující porozumění a/nebo ochota všech zúčastněných institucionálních součástí v rámci procesu vývoje společného programu (nedostatek koordinace administrativních složek a nedostatečný podpůrný systém)
- Nevyhovující znalost cizích jazyků
- Nedostatek finančních zdrojů (očekávané výdaje: nutné výjezdy, organizace vyjednávání, překonávání jazykových bariér, infrastruktura celého projektu: knihovna, ubytování atd., studentské a zaměstnanecké mobility,...)

Koncept programu

Při přípravě společných programů by měly spolupracující instituce věnovat dostatek času nastavení požadavků na plánovaný studijní program. Především je třeba si vyjasnit:

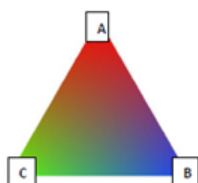
- 1) Název titulu (u společně akreditovaných studijních programů: pokud je uděleno několik národních diplomů, mohou se názvy titulů lišit) a název studijního programu
- 2) Učební cíle
- 3) Význam programu (pro společnost, práci apod.)
- 4) Obsah, komunikační jazyk
- 5) Očekávané učební výstupy po absolvování programu (znalosti, dovednosti a obecné kompetence) a kvalifikace
- 6) Akademická struktura programu (kurzy/moduly, studijní vývoj, specializace apod.)
- 7) Požadavky na přijetí a na studijní vývoj
- 8) Povinné požadavky pro program (např. diplomová práce)
- 9) ECTS kredity a studijní zátěž
- 10) Učební metody/pedagogické postupy a sylaby
- 11) Hodnocení a známkovací škály používané jednotlivými institucemi
- 12) Evaluace programu
- 13) Místo studia v rámci jednotlivých kurzů
- 14) Mobilitní model (studentská a učitelská mobilita)
- 15) Dosažené kompetence v návaznosti na další studia nebo pracovní příležitosti
- 16) Kontaktní informace

Zdroj: [Guide to Developing and Running Joint Programmes](#) (vytvořeno univerzitami v Bergenu a v Lundu v rámci projektu JOIMAN)

Příklady mobilitních modelů

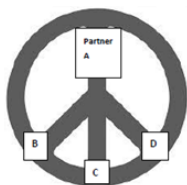
Mezi různými institucemi může existovat nespočet možností spolupráce na společných programech. Podívejme se na modely čtyř nejběžnějších modelů spolupráce, jak je uvádí draft praktického průvodce *Erasmus Mundus - Joint Degrees from A to Z: a practical guide draft (2014)*.

Model 1

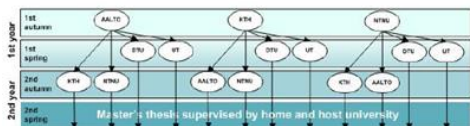
- studenti se společně přesunují od partnera A, B k C
- společné kurikulum pro všechny
- mezi studenty pocit „jointness“
- není nabízena specializace

Model 2

- několik možných mobilitních drah
- začátek u partnera A společný pro všechny
- přesunutí do různých destinací (B, C, nebo D)
- nakonec buď návrat k partnerovi A, nebo dokončení diplomové/dizertační práce u třetího partnera

Model 3

- model umožňující několik zvláštních mobilitních drah
- začátek v různých lokalitách
- společné komponenty spolupráce
- spojení mezi domovskou univerzitou/univerzitou, kde došlo k zahájení studia, a hostitelskou institucí, na níž je studium ukončováno, prostřednictvím společného vedení diplomové/dizertační práce

Model 4

	1st Semester	2nd Semester	Internship	3rd Semester	4th Semester
Partner A	X		X		X
Partner B		X	X		X
Partner C			X	X	
Partner D			X		X
Partner E			X		
Partner F			X		

- pevně stanovený mobilitní model
- studenti v průběhu dvou let navštíví čtyři až pět destinací